

BÆREDYGTIG
KYSTKULTUR

Brevet er fremsendt særskilt til:
Minister for Fødevarer, Landbrug og fiskeri, Jacob Jensen
Miljø- og Ligestillingsminister Magnus Heunicke
Minister for Grøn Trepert, Jeppe Bruus
Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg

Ebeltoft den 18. december 2024

Kære ministre i Midterregeringen

Vi glæder os over, at Regeringen nu via den grønne trepartsaftale sætter alle kræfter ind på at genoprette havmiljøet og på længere sigt skabe en bedre balance mellem erhvervsinteresser og hensynet til naturen med fokus på et bedre havmiljø, hvis tilstand er kommet helt ud af kontrol.

Vi vil meget gerne bidrage til at fremme den nye dagsorden, og selvom vores henvendelse og forslaget her er en lille brik i det store spil, vil forslagets realisering være af stor betydning for de kystnære fiskere og den havnatur, sagen handler om.

Forslag

Udfasningsordning for fiskere der driver kystnært fiskeri i de indre danske farvande
Regeringen opfordres til så hurtigt som muligt at iværksætte et udfasnings- og ophugningsprogram, hvor fiskerne, der driver kystnært fiskeri på nærmere vilkår tilbydes fuld kompensation for fartøj, redskaber og kvoter.

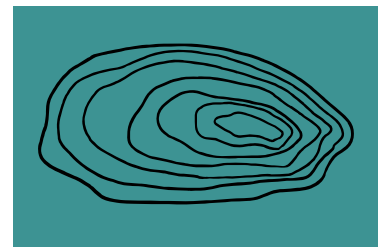
Ordningen vil kunne medvirke til at løse to vigtige og akutte problemer:

- 1) *Behovet for at de relativt få, tilbageværende og overvejende ældre fiskere, som primært fisker kystnært med trawl i de indre farvande tilbydes mulighed for - på en værdig måde - at komme ud af den fastlåste og uholdbare situation, som primært Staten har bragt dem i.*
- 2) *Behovet for reduktion af belastningen af havmiljøet ved ophør af trawlfiskeriet.*

Ordningen vurderes at kunne gennemføres for et mindre millionbeløb i forhold til den betydelige miljøgevinst, som ophør af trawlfiskeri vil få for havmiljøet og biodiversiteten.

Det bemærkes, at samtidig med implementering af denne udfasningsordning skabes mulighed for at etablere et forbud mod trawl og andre bundslæbende redskaber i store dele af de indre farvande. Et sådan forbud skal i givet fald også gælde for udenlandske fiskere og bør opretholdes, indtil de naturligt hjemmehørende fiskearter har genetableret sig til et bæredygtigt niveau som i 90'erne.

Komitéen Bæredygtig Kystkultur - Vestervej 19, 8400 Ebeltoft
kontakt@nykystkultur.dk - www.nykystkultur.dk

BÆREDYGTIG
KYSTKULTUR

Om forslagsstiller

Forslaget stilles af Komitéen Bæredygtig Kystkultur (KBK), som er en almennyttig forening, der arbejder for et bedre havmiljø og en bæredygtig udvikling af kystkulturen. KBK var bl.a. i 2019 initiativtager til et tværkommunalt kystkommunesamarbejde mellem ni østjyske Kommuner. Et samarbejde som i dag er videreført af syv kommuner i regi af Havsamarbejdet Østjylland, www.havsamarbejdet.dk

Baggrund for forslaget

Gennem det seneste års tid har vi været i dialog med Djurslands tre fiskeriforeninger, primært med henblik på at undersøge og fremme interessen for omstilling af kystfiskeriet til naturskånsomt fiskeri i farvandene ved Djurslands kyster i det vestlige Kattegat samt det nordlige Bælthav. Forslaget tager bl.a. afsæt i de oplysninger, vi har fået gennem denne dialog om fiskeriets situation og udfordringer.

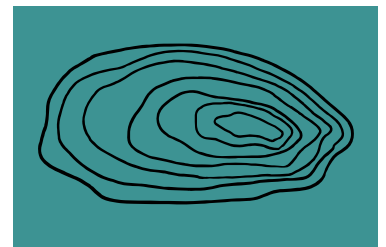
Siden antallet af fiskere toppede med op mod 250 aktive fiskere i de tre fiskeriforeninger, har der været en støt nedgang i såvel antal, som landet fangst. I de seneste år er der tale om en dramatisk tilbagegang, og i dag er der kun ca. 18 hovederhvervsfiskere som fisker ud fra Djurslands tre fiskerihavne i henholdsvis Bønnerup, Grenå og Ebeltoft.

Konklusionen er, at det aldrig tidligere har stået så skidt til for Djurslands fiskere, som det gør nu. De føler sig trængt op i en krog og har reelt ingen handlemuligheder til selv at komme ud af den situation, de er bragt i - primært på grund af havmiljøets ringe tilstand med bl.a. faldende fiskebestande og fangstmuligheder til følge. Ofte er situationen den, at en kvote ikke kan udnyttes, fordi der simpelt hen ikke er fisk nok at fange. Kommende CO 2 afgifter og yderligere reduktion i tildelingen af kvoterne på flere vigtige fiskearter vil risikere at tvinge flere fiskere til at "dreje nøglen" med udsigt til at tabe alt.

Begrundelse for forslaget om ordningen med fuld kompensation

I forhold til det kystnære fiskeris fastlåste og uholdbare situation bærer regeringen et meget stort ansvar, fordi hovedårsagen til fiskernes situationen kan henføres til den manglede opfyldelse af miljømålet om god økologisk tilstand, hvilket uddybes nedenfor.

Den dramatiske reduktion af fiskebestande skyldes især, at tidligere regeringer ikke har levet op til aftalerne med EU om nedbringelse af kvælstofudledningen. Tværtimod vedtog skiftende regeringer love, som forværrede situationen ved at tillade en forøgelse af udledningen af kvælstof

BÆREDYGTIG
KYSTKULTUR

og fosfor til havet samt etablering af stærkt forurenende havbrug i de indre kystnære farvande med udbredt iltsvind og fiskedød til følge. En situation som resulterede i, at regeringen i flere omgange over en lang årrække har måttet ansøge EU om udsættelse med opfyldelse af målene om god økologisk tilstand. Selv når målene ifølge trepartsaftalen forventes opfyldt, vurderer eksperter, at det vil tage årtier at genskabe den oprindelige biodiversitet og stærke fiskebestande med de naturligt hjemmehørende fiskearter i de indre farvande.

Vi er samtidig meget bevidste om, at situationen er alvorlig, og der er brug for en akut og effektiv indsats. Vi henviser her til den seneste iltsvindsrapport fra Aarhus Universitet 4. oktober 2024, som viser, at vi i år har det værste iltsvind i 22 år og samtidig det næststørste iltsvind i historien.

Desuden har de faldende fiskebestande medført et meget intensivt fiskeri på tilbageværende arter. De tilbageværende fiskere er tvunget til at drive et intensivt fiskeri, og fx fiskeri efter jomfruhummer resulterer i uhensigtsmæssige bifangster af uønskede arter og undermålsfisk, bl.a. torsk. Tidligere måtte levedygtig bifangst sættes ud igen, men med nugældende regler skal al bifangst bringes i land og går derved helt til spilde, hvilket ikke fremmer fiskebestanden.

Seneste eksempel affødt af den uhensigtsmæssige udvikling er tilbagegangen i bestanden af stenbidere. I 2025 indføres et totalt stop for et ellers lønsomt fiskeri efter stenbider. Det rammer også det kystnære fiskeri hårdt. Efterhånden er der kun jomfruhummer og taskekrabber tilbage som grundlag for at holde forretningen kørende. Salg er ikke en mulighed og afvikling vil medføre store tab eller risikere at ruinere de tilbageværende kystfiskere.

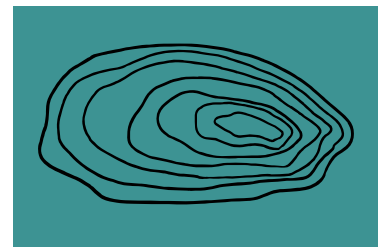
Flere af de yngre fiskere, der fisker kystnært i Østersøområdet og Kattegat er af samme årsag helt ophørt med at fiske i de indre farvande og koncentrerer indsatsen om fiskeri i den nordligste del af Kattegat og Skagerrak, hvor fiskeriet nu er så intensivt, at det må forventes, at fiskebestandene der på kort sigt risikerer at komme under et bæredygtigt niveau. Det forudses derfor, at hovedparten af fiskeriet på sigt flyttes til Nordsøen, hvor den samme negative udvikling allerede tegner sig for visse fiskearter.

ICES anbefaler fx, at fangstkvoterne på torskebestandene i hele Nordsøen bør reduceres og i den sydlige Nordsø bør torskebestandene beskyttes. I 2025 beskæres fangstkvoterne i den sydlige Nordsø og Skagerrak med 20 %, og bifangstkvoten i Kattegat reduceres yderligere. Fangstkvoten på fiskeri af tunger i Skagerrak og Kattegat reduceres med 39 %.

Finansiering af forslaget

Som det efterfølgende fremgår af dette afsnit, er der afsat meget betydelige beløb til nødvendige indsatser, men også til indsatser, som ifølge de fiskere, der skulle tilgodeses, er ude af fase med

Komiteén Bæredygtig Kystkultur - Vestervej19, 8400 Ebeltøft
kontakt@nykystkultur.dk - www.nykystkultur.dk

BÆREDYGTIG
KYSTKULTUR

virkeligheden. Regeringen er tilsyneladende ikke opmærksom på at tiden er forpasset i forhold til forannævnte indsatser for omstilling af dele af det kystnære fiskeri som følge af den umulige situation som især kystfiskerne i de indre danske farvande befinder sig i.

Vi vurderer til gengæld, at der er tilstrækkeligt med statsmidler i spil, som kan finansiere det relativt lave beløb, der skal til for at etablere en udfasningsordning med fuld kompensation for de kystfiskere, der reelt ikke kan omstille. Vi anbefaler derfor, at man hurtigst muligt omprioriterer de nødvendige midler fra de store puljer, som er nævnt neden for.

Regeringen har sideløbende med, at den beskrevne miljøsituation er accelereret og nu ude af kontrol, afsat meget betydelige millionbeløb til genopretning af havnaturen og biodiversiteten i havet. Desuden investeres meget store millionbeløb fra fonde, private og det offentlige i lokale projekter med udplantning af ålegræs og etablering af stenrev. Projekter hvis effekt, der må stilles spørgsmålstegn ved effekten af grundet ”forkert” timing, og som ikke indgår i en overordnet plan med henblik på at opnå den størst mulige, samlede effekt for biodiversiteten og havmiljøet.

Ligeledes afsættes der statslige – og EU-midler i millionklassen til omstilling af især kystfiskeriet til bæredygtigt fiskeri med brug af skånsomme fiskeredskaber og metoder, som ingen af de tilbageværende ældre fiskere er interesserede i eller har mulighed for at deltage i bl.a. som følge af kravene til egenfinansiering i forhold til manglende økonomisk formåen m.v. Desuden er tilgangen af nyuddannede fiskere til at overtage fartøj og kvoter lig nul, blandet andet fordi der ikke p.t. er et reelt eksistensgrundlag for nyetablerede. Det underbygges af, at eksperter i havmiljø anslår, at det vil tage 25-30 år før miljøtilstanden er normaliseret og fiskebestandene er genopbygget til det tidligere niveau.

Kontakt til os om denne henvendelse bedes rettet til Jeppe Hansen.

Komitéen Bæredygtig Kystkultur

Jeppe Hansen
Bestyrelsesmedlem

Thorkild Hansen
Bestyrelsesmedlem